

M04/M12/EDU015/EDU516/EE/20160526

वेळ : 3 तास
Time : 3 Hours

गुण : 80
Marks : 80

सर्वसाधारण सूचना :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
All Questions are Compulsory.
2. प्रत्येक उप-प्रश्न पाच गुणांचा आहे.
Each Sub-question carry 5 marks.
3. प्रत्येक उप-प्रश्नांचे उत्तर 75 ते 100 शब्दांत लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर स्वतंत्र पृष्ठावर लिहावे.
Each Sub-question should be answered between 75 to 100 words. Write every questions answer on separate page.
4. 80 गुणांच्या प्रश्नपत्रिकेचे आपल्या शिक्षणक्रमाच्या संरचनेनुसार गुणांत रूपांतर करण्यात येईल.
Question paper of 80 Marks, it will be converted in to your programme structure marks.
5. प्रश्नाबाबत शंका असल्यास, मराठी भाषेतील प्रश्न अधिकृत समजावा.
Incase of doubt of question, Marathi version will be treated as final.

1. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.
 - अ) अनौपचारिक शिक्षणाची संकल्पना स्पष्ट करा.
a) Explain the concept of non-formal education.
 - ब) निरंतर शिक्षणाची गरज स्पष्ट करा.
b) Explain the need of continuing education.
 - क) गांधीजींनी सुचविलेल्या अभ्यासक्रमाची वैशिष्ट्ये विशद करा.
c) Illustrate the features of curriculum suggested by Gandhiji.

- ड) इन्हान इलिचचे शिक्षणविषयक विचारांचे थोडक्यात विवेचन करा.
- d) Elucidate the educational thoughts of Ivan Illich.
- इ) टागोरांच्या शिक्षण पद्धतीचा सद्यस्थितीतील उपयुक्ततेचे विवेचन करा.
- e) Elucidate the usefulness of Tagores educational system in present situation.

2. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

- अ) फिलिपाइन्स मधील कोणत्याही दोन अनौपचारिक शिक्षणाच्या कार्यक्रमांचे विवेचन करा.
- a) Elucidate any two programs of non-formal education in Philippines.
- ब) पेनमास प्रकल्पातील अध्ययन प्रक्रियेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- b) Write the features of learning process in PENMAS Project.
- क) थायलंडमधील अनौपचारिक शिक्षणाच्या परिणामकारकतेसाठी सुचविलेल्या उपायांची चर्चा करा.
- c) Discuss the remedies suggested for effectiveness of non-formal education in Thailand.
- ड) भारतातील साक्षरतेच्या प्रमाणात वाढ करण्यासाठी उपाय सुचवा.
- d) Suggest the remedies for increasing the percentage of literacy in India.
- इ) भारतातील अनौपचारिक शिक्षणाच्या उणिवा विशद करा.
- e) Illustrate the weaknesses of non-formal education of India.

3. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) शालेय स्तरावरील विद्यार्थी गळतीची समस्यावर उपाय सुचवा.

a) Suggest the remedies for the dropout issue of students at school level.

ब) महाराष्ट्र शासनाने अल्पसंख्यांकांना मातृभाषेतून शिक्षण घेता यावे यासाठी दिलेल्या विशेष सवलती कोणत्या ?

b) Which are the special concessions given by Government of Maharashtra to minorities for taking education in mother tongue?

क) विद्यापीठ व महाविद्यालयांची प्रौढ शिक्षणासाठीची भूमिका स्पष्ट करा.

c) Explain the roles of Universities and Colleges for Adult Education.

ड) शासकीय संस्थांची प्रौढ शिक्षणाची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

d) Explain the procedure of Government institution for Adult Education.

इ) अनौपचारिक शिक्षणपद्धतीचे कोणतेही दोन तंत्रे स्पष्ट करा.

e) Explain any two techniques of non-formals education system.

4. खालीलपैकी कोणतेही चार उप-प्रश्न सोडवा. Solve any **four** sub-questions.

अ) अनौपचारिक शिक्षणाचे मूल्यमापन करतांना विचारात घ्यावयाचे मुद्दे लिहा.

a) State the points to be consider for evaluation of non-formal education.

ब) अध्ययनार्थीच्या मूल्यमापनाच्या दोन पद्धतींचे गुणदोषांसह विवेचन करा.

b) Elucidate the two methods of evaluation of learner with their merits and demerits.

- क) अनौपचारिक शिक्षणाचे प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा.
- c) Explain the types of non-formal education in brief.
- ड) अनौपचारिक शिक्षणातील 'खर्च लाभ पृथक्करणाची' संकल्पना स्पष्ट करा.
- d) Explain the concept 'Cost benefit analysis' of non-formal education.
- इ) अनौपचारिक शिक्षणासाठी उपलब्ध आर्थिक व मानवी संसाधनाचे विवेचन करा.
- e) Elucidate the available financial and human resources of non-formal education.

